Р. 1902. Вип. III. *Ч. 11.*

ХРОНЇКА
українсько-руського
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

1902, май-серпень.

Засїданя Видїлу Товариства.

XV засїдане дня 8 мая.

1) Постановлено записувати у протоколї всї внесеня, ухвалені на засїданях Видїлу, а з внесень, що перепали, тільки ті, яких записаня зажадає внескодавець. 2) Поручено д. Г. Гарматієви порозуміти ся з заступником голови товариства „Академічна Громада", якої розвязаня не приймили власти до відомости, що до передачі йому майна „Академічної Громади", відданого Науковому Товариству ім. Шевченка на підставі ухвали останнїх загальних зборів. 3) Вислухано справоздання дра І. Копача і дра О. Колесси з нарад анкети, скликаної за ініциятивою Наукового Това-

риства у справі науки українсько-руської мови в польських ґімназиях і ухвалено: а) Виділ застерігаючись що до властивого круга прав українсько-руської мови приймає постуляти анкети до відомости. б) Упрошено дра І. Копача, щоби зладив на основі тих постулятів меморіял до міністерства осьвіти і до краєвої ради шкільної. 4) Принято одного нового члена. 5) Принято до відомости подяку „Историческо-филологического Общества“ в Харкові за привіт, висланий йому з нагоди ювилею, та Публичної Бібліотеки в Петербурзі за вислані книжки. 6) Признано дру І. Франкови 100 кор. підмоги на подорож до Відня в наукових цілях.

XVI засіданє дня 15 мая.

1) Підвисшено платню секретареви Товариства від першого червня 1902 р. 2) Признано д. М. Новаковському 120 кор. задатку на наукові праці. 3) Ухвалено за ноти, надруковані в V т. „Матеріялів до укр.-руської етнольоґії“ заплатити 10 кор. ремунерациї більше від аркуша, як за тексти. 4) Др. О. Колесса а) поставив внесенє, щоби при мат.-прир.-лїкарській секциї утворено технїчну комісию; б) повідомив, що слухачі львівської полїтехніки піднїмають ся робити пляни давнїх руських церков, і висловив бажаннє, щоби на руки предсїдателя „Основи“, д. Гальки, виплачено 100 кор. на копіованє плянів старинних наших церков, знятих архітектами Мокловским і Захарієвичом. Першу справу відіслано до мат.-прир. лїкарської, другу до історично-фільософічної секциї, для засягненя їх опінїї, а на знимку плянів уділено жадану суму. 5) Вислухано меморіял, предложений дром І. Копачем, у справі науки укр.-руської мови в польських середних школах і постановлено вислати його міністерству осьвіти і краєвій радї шкільній. 6) Ухвалено письмо о. Т. Тимінського з Хлївищ у справі Федьковича передати для полагодженя фільольоґічній секциї. 7) Вислухано предложений проф. М. Грушевським проєкт реґуляміну історичного фонду, який мав би повстати з гроший, належних проф. М. Грушевському титулом ремунераций за праці. Реґулямін передано д. К. Паньківському для зреферованя його на найблизшім засїданю.

XVII засіданє дня 7 червня.

1) Принято до відомости, що меморіяли до міністерства і краєвої ради шкільної в справі науки укр. руської мови в поль-

ських середних школах уже вислано. 2) Признано д. С. Гуменюкови, студентови фільософії у Відни, 60 кор. підмоги. 3) Постановлено виплачувати пильні рахунки до висоти 100 кор. за підписом голови і відповідного референта без окремої ухвали Виділу, але опісля подавати виплати до відомости Виділови. 4) Принято до відомости, що історично-фільософічна секция прихильно приняла проєкт зниманя плянів давніх церков слухачами політехніки, але висловивши бажаннє, щоб дотичні особи присвоїли собі потрібні відомости з історії руського будівництва. 5) Підвисшено платню управительки книгарні з днем першого червня. 6) Постановлено в засаді будувати канал у вакациї і поручено каменичній комісиї віднести ся до фірми, що робила водопроводи, аби предложила кошторис окремо на канали, а окремо на мощенє подвіря. 7) Признано референтови друкарні титулом ремунерациї один покій на мешканє. 8) Признано секретареви Товариства одномісячну відпустку на етноґрафічну поїздку.

XVIII засіданє дня 25 червня.

1) Принято до відомости, що петициї до сойму в справі субвенциї на наукові виданя вислано. 2) Принято оферту кольпортера Вуйціка на продаж книжок, виданих накладом Товариства. 3) Д. К. Паньківський зреферував свої замітки до проєкту історичного фонду предложеного М. Грушевським; проф. Грушевський заявив, що супроти них бере свій проєкт назад і застановить ся над иньшим ужитєм признаних йому ремунерацийи. На його бажаннє постановлено ремунерациї належні проф. М. Грушевському вложити до щадниці Видавничої Спілки, відписуючи рівночасно її друкарняний довг. 4) На час неприсутности секретаря, В. Гнатюка, покликано на виділового заступника д. С. Сидоряка. 5) Ухвалено вислати від етноґрафічної комісиї привітне письмо на відкритє памяткової таблиці Франтішка Ржегоржа у Стєжерах. 6) Признано бібліотекареви д. М. Павликови двомісячну відпустку від першого липня до першого вересня.

XIX засіданє дня 10 липня,

1) Признано д. В. Будзиновському 100, евентуально 300 кор. задатку на наукову працю, призначену для „Часописи правничої і економічної“. 2) Справу переведеня каналізациї поручено тим членам Виділу, що полишають ся у Львові через вакациї. 3) Тим

самим членам поручено теж полагоджуванє пильнійших справ Товариства. 4) Принято до відомости резиґнацию д. С. Сидоряка з члена Виділу по причині його перенесеиня до Тернополя і покликано на виділового на його місце д. Ю. Мудрака.

XX засїданє дня 30 серпня.

1) Постановлено переняти на випадок розвязаня товариства „Руський Народний Дім у Раві Руській" управу стипендийного і иньших фондів по мисли статута тогож Товариства. 2) Принято до відомости, що 12 серпня відбуло ся засїданє членів Виділу, які були у Львові, у справі каналїзациї і що на ньому порішено віддати роботи тій самій фірмі, що заводила водопроводи. 3) Постановлено зголосити концесию книгарні Товариства у ґремїюм книгарів.

Засїданя секций і комісий Товариства.

Спільні засїданя секций.

III засїданє дня 12 липня.

1) На порядку була справа участи членів Товариства в археольоґічнім з'їздї у Харкові. Ще 20 цьвітня обговорювано сю справу на спільнім засїданю і вислано опісля до Археольоґічного Товариства в Москві письмо з відповідю на його запит, чи возьмуть члени Товариства участь у сьогорічнім з'їздї. Відповідь звучала, що члени Товариства не відтягнуть ся від участи, коли дістануть завчасу запросини на з'їзд і будуть мати певність, що зможуть читати свої реферати по українськи. На се письмо не дістало Наукове Товариство ніякої відповіди, ні запросин, анї для себе, анї для поодиноких своїх членів. Натомість три члени Товариства, з названих, exempli gratia в згаданій відповіди, як евентуальні референти, дістали тільки проґрами з'їзда. Супроти того ті члени рішили відтягнути ся від участи у Харьківськім з'їздї і повідомити про се предсїдательку з'їзда, ґрафиню Уварову. Згадати належить, що в відповідь на се ґр. Уварова зазначила, що українська мова на з'їздї буде допущена і що Товариству вислано запросини. Але таких запросин Товариство не дістало, анї иньші члени. 2) Др. О. Колесса подав до відомости предложений д. Кулїшовою проєкт збірного виданя творів П. Кулїша в Товаристві.

Засїданя історично-фільософічної секциї.

VII засїдане дня 19 мая.

1) Проф. М. Грушевський предложив надіслану о. А. Крижановським збірку арциб. Прохнїцкого про рід Бибельських, з своїми замітками і вступом. Ухвалено друкувати в „Записках". 2) Ухва-

лено видрукувати у XXII т. „Історичної Бібліотеки“ розвідки про селянство XVI—XVIII в. В. Буданова і М. Лазаревського. 3) Полагоджено прихильно проєкт слухачів технїки що до знимання плянів давнїх руських церков (диви ст. 3, XVII зас. 4).

Зміст реферата проф. М. Грушевського: Єромонах Ар. Крижановський в бібліотецї Крехівського монастиря віднайшов рукописну збірку п. т.: Chotconum ducum de Bybel privilegiorum confirmatio, bona stabilia, eorundem divisio, nomina et sepultura, владжену арцибіскупом львівським Яном Прохнїцким (recte Порохницьким) 1624 р. Референт, простудиювавши її, переконав ся, що відомости, подані Прохнїцким про свій рід і посвоячені з ним переважно хибні, або недокладні, але як історичне credo одного з спольщених Русинів галицьких давнїйшої дати, має досить значний культурно-історичний інтерес, тому пропонує видрукувати важнїйші витяги зі збірки, з своєю передмовою, де подано її аналїзу й спростовано помилки.

VIII засїдане дня 3 червня.

1) Др. І. Франко предложив свою працю п. н. „Козак Плахта“. 2) Проф. М. Грушевський предложив реферат п. н. „Два селянські контракти з початку XVI в.“ Обі праці ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст реферата дра І. Франка: Проф. Брікнер звернув увагу референта на одну стару польську брошуру друковану в Кракові 1625 р., в якій на кінцї поміщено українську пісню про уведене дївчини козаком у степи та про її розчароване козацьким, степовим житєм. Референт подає текст пісні в фотолїтоґрафованій подобизні і в транскрипції на нашу новочасну писовню. Рефент стверджує на основі аналїз язикових прикмет, що автором руського тексту не був польський письменник, автор брошури, і доходить до думки, що пісня зложена була десь у обсязї волинсько-галицького наріча укр. мови. Далї референт розбирає численні варіянти та фраґменти сеї пісні, заховані доси в устах нашого народа і доходить до висновка, що текст 1625 р. найкращий і найповнїщий. Вступом до сеї пісні в польській брошурі служить польська вірша про козака Плахту, лїсовчика, від якого автор нїби то переняв сю пісню. Референт розбирає сю віршу, вияснює її історичне тло (розрухи Лїсовчиків у Малопольщі 1619—20 рр.) і висловлює догадку, що фіґура козака Плахти — витвір фантазиї

польського автора, та що на сю фіґуру зложили ся і ремінїсценциї дійсних подій і обривки устної традициї і в кінці католицькі інтенциї автора, який рад був, що „козаки“ Лїсовчики воюють протестантів у Моравії й Угорщинї, та з другого боку, з уваги на рабунки, яких вони допускали ся й на католиках, готов був уважати козака братом протестанта.

Зміст реферата проф. М. Грушевського: Референт предложив в оріґіналї й транскрипції два контракти купна-продажі землї між селянами в Одрехові, з р. 1512 і 1519, переховані в церковній скарбонї тогож села і пояснив їх значінне супроти великої доси рідкости таких документів у нас.

IX засїдане дня 10 червня.

1) Проф. М. Грушевський відчитав некрольоґ М. Лазаревського. 2) Д. С. Томашівський предложив реферат п. н. „Польсько-руські відносини в XVIII ст. у новім представленю“. Оба реферати ухвалено друкувати в „Записках“. 3) Принято до відомости, що правнича комісия вибрала головою дра С. Днїстрянського, заст. голови дра В. Охримовича, секретарем д. М. Новаковського. Крім того вибрано членами комісиї: Івана Чернявського, секретаря суду; Володимира Загайкевича, Любомира Рожапського, Костя Бірецького, адвокатських кандидатів, усїх у Львові; секция потвердила сї вибори.

Зміст реферата проф. М. Грушевського: Автор дав загальний погляд на розвій наукової історіоґрафії України-Руси в другій половинї XIX в. і вказав у нїм місце Лазаревського; навівши важнїйші дати з його житя й наукової діяльности, схарактеризував головні напрями в нїй і прикмети наукової методи покійника — рішучого документалїста.

Зміст реферата С. Томашівського: Автор обговорює другий том працї кс. Заленского п. з. Historya Jezuitów w Polsce. Наперед подає кілька загальних заміток про сучасну історіоґрафію минувшини Руси-України, специяльно польську яка стоїть під дуже сильним впливом нинїшнїх полїтично національних течій польської суспільности. Дальше показано характеристику „наукового“ становища кс. Заленского до історий Русинів на полїтичнім і церковно-релїґійнім поли, повного непорозуміння наукових прінціпів, релїґійної нетолєранциї, суперечности і софізмів.

X засїдане дня 12 липня.

1) Др. І. Франко предложив реферат п. н. „З історії Галичини 1848—1860 рр.“, яку ухвалену друкувати в „Записках“. 2) Проф. М. Грушевський предложив плян XXIII т. „Історичної Бібліотеки“: ухвалено друкувати в ньому „Німецьке право в Литві і Польщі“ В. Буданова.

Зміст реферата дра І. Франка: Референт подає розбір польської книжки Бр. Лозїньского про ґр. Аґенора Ґолуховского зазначуючи діспропорцію між шумними заповідями автора і його слабим обробленєм річи. Книжка Лозїньского, високо піднесена польською ґазетярською критикою, являєть ся панеґіриком Ґолуховского і не дає повної картини анї часу, анї дїяльности сього польського державного мужа, хоча для змальованя такої картини автор мав богаті та цїнні архівні матеріяли в руках. Референт зупиняє ся троха довше над тим, як представив Лозїньский справу знесеня панщини і справу руську 1848—1860 років і підчеркує негідну ролю Ґолуховского в тій справі.

Засїданя фільольоґічної секциї.

VIII засїдане дня 19 червня,

1) Після переведеної дискусиї над компетенцією поодиноких секций що до наукових розвідок і рецензий поміщуваних у виданях Товариства, порішено, на випадок, коли-б появили ся сумнїви що до такої компетенциї, просити Видїл скликати спільне засїдане всїх секций і на сїм засїданю предложити внесенє, аби друкованє таких сумнївних статей рішало ся на спільнім засїданю тих секций, до яких належать сї розвідки своїм змістом. 2) Д. І. Кокорудз зреферував працю д. Ф. Колесси: „Про автентичність Анабази Ксенофонта“. По довшій дискусиї ухвалено передати працю для другої рецензиї дрови Т. Мандибурови. 3) Д. М. Павлик предложив секциї: „Доповненє до повного виданя творів О. Федьковича“. Недруковану поему з того, п. н. „Слава Ігоря“, ухвалено надрукувати додатком у II т. Федьковичевих творів. 4) Др. І. Копач предложив реферат із: „Грецько-руського словаря“, перекла-

деного д. Левкевичем із гр. нім. словаря Коха. По дискусиї ухвалено звернути ся до перекладчика з просьбою, щоби поробив в ньому деякі зміни.

Зміст праці Ф. Колесси: Ся розвідка занимає ся головно автентичністю Анабази. Питанє про автентичність Анабази повстало з трьох причин: 1) Здавало ся, що два місця в Анабазї (I, 2, 7, I, 7, 14) показують, що автором Анабази не був очевидець; 2) Здавало ся, що деякі місця Анабази не згоджують ся з місцями, які наводить Ксенофонт деинде (Анаб. I, 4, 2, а Hell. III, 1, 1); 3) В Hellenica (III, 1, 2) Ксенофонт говорить про якогось Сиракузанця Темістоґена як автора Анабази.

Дві перші точки роз'яснив докладно Кріґер (De authentia et integritate Anabaseos Xenophonteae, 1824) і доказав, що на підставі тих місць не можемо Анабази не приписувати Ксенофонтови. Отже наш автор тими точками специяльно не занимає ся. Він обмежив ся передовсїм на точку 3, бо на його гадку се питанє не роз'яснене докладно. Та точка як раз викликує між учеными ріжні, суперечні погляди що до часу, заміру, авторства і віродостойности Анабази. Длятого автор застановляє ся тілько над тим питанєм і хоче посередно причинити ся до правдивого оцїненя Анабази і до пізнаня духа Ксенофонта.

Праця розкладає ся на 3 головні, части а разом на 9 параґрафів.

В §. 1. автор поминає всї ріжні домисли учених, що хотїли виснити те місце Темістоґена, і обговорює тілько дві евентуальности: а) або Ксенофонт, пишучи се місце в Hellen., ще не написав був своєї Анабази і тому відсилає читача до якогось твору Темістоґена, або б) Ксенофонт умисно затаїв своє імя. — Що до першої евентуальности, то автор твердить, що ніякого писателя Темістоґена не було, бо нїхто з старинних авторів його не згадує, крім одного мало достойного віри Свіда з XI в., що опирає ся власне на сїм місци Геллєнік. — Дальше автор збиває твердженє, неначеб Ксенофонт відкликував ся на твір якогось Темістоґена длятого, що своєї Анабази ще тоді був не написав, збиває тим способом, що Ксенофонтова Анабаза написана без сумнїву перед 371 р., а 2. часть Геллєнік т. є, почавши від II, 3, 11 по р. 371., котру ту річ ясно і неоспірно виказали учені, яких імена і арґументи наводить автор. Коли отже Ксенофонт відкликує ся на Анабазу, то на свою.

Що до другої евентуальности т. є. затаєня свого імени, то автор, опираючи ся на дослідах учених (головно Крі́ґера), каже, що Ксеноф. ужив псевдоніму „Темістоґен“ не зі скромности, але з бажаня бути більше віродостойним. Се остатнє висказав був уже Плютарх, Tzebzes і схоліяст до Свіда. Сю саму гадку Плютарха постановив собі автор ствердити і скріпити доказами зачерпненими з Анабази і иньших творів Ксенофонта, а то з прикмет тенденциї і кольориту Анабази.

Хоч отже, як сказано, квестия автентичности Анабази вже давно рішена, то автор своїм трудом надіє ся дечим причинити ся до правдивого оціненя Анабази і до пізнаня таланту і духа Ксенофонта.

В §. 2 автор доказує зі змісту самої Анабази і з писань иньших грецьких авторів (як Діодора, Ефора, Плютарха, Ісократа), що Ксеноф. укрив своє імя під псевдонїм „Темістоґен“ ось для чого: В цілій Анабазї Ксенофонт тенденцийно виносить похвалами себе, а промовчує або й понижує заслуги иньших вождів. Щоби отже виминути закид самохвальства і надати творови ціху віродостойности і обєктивности, укрив себе Ксен. як автора, а висунув якогось Темістоґена.

В §. 3 говорить автор про апольоґетичний характер Анабази, що мусїв Ксенофонта спонукати, видати свою Анабазу під чужим іменем, аби обороні себе надати більше сили і віри. На багато місцях боронить ся Ксен. проти закиду, немов би допустив ся зради на своїй вітчинї Атенах. На чимало місцях пише Ксенофонт, що виправив ся проти Артаксеркса, союзника Атен, з початку обманений, а відтак вже конечністю змушений.

В §. 4 доказує автор з тих многих місць Анабази, що відносять ся до житя Ксенофонта і є наче його автобіоґрафічними записками, що Ксен. а не хто иньший є автором Анабази. Ту пішов автор за Кріґером і Kühner-ом (Xenophontis de Cyri minoris expeditione libri septem, 1852). На сім кінчить ся перша часть.

В другій части доходить д. Колесса автора Анабази з порівнаня Анабази з иньшими творами Ксенофонта, його духа, характеру, змагань і вдачі. І так в §. 5 доказує, що як автор таких творів, як *Απομνημονεύματα, Κυροπαιδία, Συμπόσιον, Οἰκονομικός,* так також і автор Анабази є надто відданий службі божій, є він побожний, приносить жертви і любує ся в віщованях.

В §. 6 виказує д. Колесса, що у всїх тих творах і Анабазї є автор прихильний Лакедемонцям, отже є той сам.

В третїй части доказує наш автор походженє Анабази від Ксенофонта однаковістю малюнку особи Кира молодшого в Анабазї і иньших творах Ксенофонтових, відтак тожсамістю представленя тогочасних зіпсованих обичаїв у Персів і вкінци подібністю опису всього того, що відносить ся до провадженя війни. І так в §. 7 доказує д. Колесса, що автором Анабази мусить бути той сам, що є автором Киропедиї, Геллєнїк і Економік, тому що особа Кира молодшого так само намальована в Анабазї, як та сама особа в Економіках і Геллєнїках, а особа Кира старшого в Киропедиї. Се порівнанє переведено дуже подрібно.

В §. 8 порівнує наш автор вискази автора Анабази про тогочаснє паденє обичаїв у Персів з подібними висказами в Епільоґу Киропедиї і доходить до заключеня, що одних і других висказів є той сам автор т. є. Ксенофонт.

Вкінци в §. 9 автор розвідки переходить і порівнує те, що написано в Анабазї і Киропедиї, а що відносить ся до діл воєнних, як: описи походів і битв, промови вождів, боєві ряди, оруже, воєнні вози і т. д., і доходить до висновку, що то всьо писав той сам автор.

Змiст реферата д. М. Павлика: Порядкуючи папери неб. М. Драгоманова, найшов референт межи ними три листи Федьковича до Др—ва, з 25/8, 2/9 1875 та 27/2 1876 р. Початок одного з них, середнього, такий: „Поселаючи вам обітцяні пісні"... і на обороті листа написана вірша Федьковича п. з. „Тримбітарь" із зазначенєм у низу: „Склав 28/1 1875 Федькович". Сеся вірша надрукована вже у І т. писань Федьковича, виданя нашого Товариства, на ст. 554, але без заголовка і без дати. Проти надрукованого, тут кілька відмін неважних. Із „пісень" Федьковича, про котрі згадано в листї до Др—ва, найшов ще „Новобранчика" — копію, з датою 1864 р., вкорочену проти надрукованого в І т. і з богацьома помилками копіста. Розглянути її докладнїйше, полишив він редакциї виданя писань Федьковича; з паперів Др—ва, на жаль, не встиг він ще дізнати ся на-певно, відки Др—ов дістав сю копію — може бути, що таки від самого автора і то в вересни 1875 р. Але найважнїйше з найденого межи паперами Др—ва, се незвісна доси поема Федьковича п. з. „Слава Игоря", — автоґраф. Він і віддав твір до вжитку в нашім видавництві; авто-

ґраф, звісно, власність Родини неб. Др ва, та референт не сумнїває ся, що його віддадуть нашому Товариству на власність; за покористуванє твором у нашім виданю, просив лише, дарувати по екземпляру творів Федьковича: жінцї неб. Др—ва Людмилї Драгомановій у Київі та доньцї Лідиї Шішмановій у Софії.

Що поема Федьковича „Слава Игора“ належить до післаних Др—ву, в другій половинї 1875 р., „пісень“, про се не може бути сумнїву. Зложена вона під впливом „Слова о полку Ігоря“ і названа, в листї до Др—ва, так, як називає автор „Слова“ твори свого попередника Бояна, себто: „пісня“. Федькович і намагає взагалї стати по-ровень із Бояном, або й випередити його. Він співає, про того самого Ігоря, що автор „Слова“, себто про героя з над Каяли, але показує нам його молодим, як і його пізнїйшу жінку, славну Ярославну, співає власне про їх коханє (і робить се незвичайно поетично нїжно). Основа піснї Федьковича зачіпає ту саму болючу справу, яка зачеплена в „Слові о полку Ігоря“, себто усобицї межи князями, а властиво одну з їх можливих причин — любов двох князят (Ігоря та Гнївоща, сина князя Олеша, від рабинї) до тої самої княжни (Ярославни, доньки Олеша від жінки, княгинї). Ворожня Гнївоша до Ігоря палає грізним огнем, тим грізнїйшим, коли й ми, як автор поеми, мати мемо на увазї близький похід Русинів на Половцїв, що скінчив ся битвою Каялською. Та батьки обох закоханих, Олеш і Ярослав, що були великими приятелями, ворожими всяким усобицям, устроюють на заходї свого житя, офіциальне прощанє сами з собою тай з обома князятами, і тут сам Олеш, яко своє найгорячїйше бажанє, поручає Гнївошевій опіцї його сестру по батькови, Ярославну, взиваючи його, аби не сьмів колотити її будущого подружного щастя з Ігорем, — і Гнївош, звісно, покоряє ся волї батька під впливом сорому від слів обох князїв против усобиць межи князями, хоч би й за таку важну причину, як любов. Оба старі князї говорять довго й основно, вичисляючи хиби межи Русинами і гарні прикмети, що повинні вкрашити володарів. Увесь сей, кінцевий, уступ (найдовший з усїх у поемі, мало не половина всеї поеми — очевидячки головна частина її, що кінчить ся такою „славою“ побідою молодого Ігоря) робить незвичайно сильне вражінє. Се немов поклик обох умираючих князїв до згоди перед походом на Половцїв, немов авторів завив усїх Русинів-Українцїв до вірности русько-українській ідеї, до згоди проти всїх ворогів нашого народу

(автор обзиває ся в передмові до поеми, особливо терпко проти запроданства Русинів Москалеви, тай Полякам посвячує немало гірких слів, що накликують їх отямити ся, бути справедливими супроти Русинів і взагалї стати добрими Славянами). Поема визначає ся взагалї величним українським патріотизмом, і з сего погляду має для нас велике суспільно-національне значінє. Велика, на думку референта, й поетична вартість „пісні", і перед нашими музиками стає дуже вдячна, хоч і нелегка завдача — написати до неї музику. Посвячена поема „бояри́ну Івану Федоровичу", батькови Володислава, звісного дїдича в Галичинї".

В тій посвятї виводить Федькович рід Федоровичів від бояр і в перспективі обіцяє його потомкам, що засядуть на княжому столї Руси-України. Сей один уступ поеми зробив на мене досить прикре вражінє. Чи не найде ся яких пояснень до него у родини неб. Федоровича — може який лист, або що? *М. П.*

Засїданя математично-природописно-лїкарської секциї.

V засїданє дня 20 червня.

1) Д. П. Огоновський предложив працю дра Вол. Левицького п. н. Метова ґеометрия в ґеометричній оптицї", яку ухвалено друкувати в „Збірнику секциї. 2) Так само ухвалено друкувати працю д. І. Раковського про скарлупника „Bronislavia Radziszewskii".

Зміст працї дра В. Левицького: Автор представляє застосовання ґеометриї метової в оптицї ґеометричній, які подав останнїми часами проф. Кляйн. На основі посвояченя метового збудованя є теория т. зв. горюптеру в оптицї фізиольоґічній; далї переведений доказ, що т. зв. абсолютні знаряди оптичні не дадуть ся построїти, а в кінци подана звязь між т. зв. характеристичною функциєю Hamilton'а і айкональом Брунса, та подані умови, які сповняти-ме айкональ, щоби дала ся построїти т. зв. абсолютна астрономічна камера.

Засїданя комісий.

Археоґрафічна комісия.

II засїдане дня 12 липня.

1) Предсїдатель подав до відомости, що V т. „Жерел“ уже вийшов, як том за р. 1901, припізнившись наслїдком перенесення його редактора зі Львова до Перемишля. 2) Він же повідомив комісию про стан друку III т. „Памяток“ і VII т. „Жерел“, — обидва томи вже на укінченню. 3) Вивязала ся діскусия про пильнїйші потреби галицької археоґрафії й поставлено дезідерат, аби хтось з членів приступив в найблизшім часї до видання збірки галицьких руських документів XIV—XV в. 4) Діскутовано виданнє збірки памяток полємічної лїтератури, приготовлюваної проф. Студиньским; проф. Студиньский обіцяє предложити на найблизше засїданнє детальний проспект збірки.

Участь Товариства

в обході присьвяченім памяти Фр. Ржегоржа.

Дня 29 червня обходили Чехи память недавно померлого етноґрафа Франтішка Ржегоржа в його родиннім місци, Стежерах, вмурованєм памяткової таблиці у стінї дому, де жив небіщик. Повідомлена про се етноґрафічна комісия вислала на памятковий обхід отсе письмо:

Етноґрафічна комісия Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові засилає щирий привіт Комітетови, що сьвяткує величнo память незабутнього етноґрафа і приятеля українсько-руського народа. Нехай память Франтішка Ржегоржа живе з роду в рід і в Чехії і на Галицькій Руси. Праця таких людий ніколи не загине, бо вони будують міст взаїмного зрозуміня, а зрозумінє — то перша підвалина взаїмної любови.

За етноґрафічну комісию:

Др. І. Франко. *В. Гнатюк.*

Справоздане з етноґрафічної експедициї.

В 10 ч. „Хронїки" (ст. 31—32) подали ми справоздане двох членів, д. В. Шухевича і д. О. Роздольського, з їх екскурзий по краю для збираня етноґрафічних материялів. Тепер подаємо дальше справоздане иньших трьох членів, а справоздане д. А. Веретельника, що аж тепер робить записки, відкладаємо на пізнїйше.

Д. Володимир Гнатюк їздив сього року в Бучацький повіт, де робив записки у двох селах, Пужниках і Коропци. При записуваню тримав ся він проґрами етноґрафічної комісиї і звертав головно увагу на такі матеріяли, яких доси в нас або зовсїм не записувано, або й записувано, але мало. По при те збирав він і матеріяли з тих царин, із яких були вже опублїковані в нас окремі збірки, але між тим вибирав зовсїм нові річи, яких іще не оголошувано в нас друком. До остатнїх належать: Леґенди — числом 27, казки — 3, анекдоти — 1, новелї — 15, небилицї — 1; до перших, які вийдуть друком аж тоді, коли зберееть ся відповідна збірка кождого відділу, належать: оповіданя про чортів — 6; про страхів — 78; про хованців (домовиків) — 5; про блуд — 7; про опирів — 8; про вовкулаків — 1; про хороби (персоніфіковані) — 3; про висїльників — 4; про топельників — 3; про мерців — 11; про душі на покутї — 2; про відьми — 14; про знахорів і чарівників — 22; про хмарників (градобурів) — 2; про інклюз — 5; про чари — 4; про закопані скарби — 1; байки (зьвіринний епос) — 17; усїх оповідань разом зібрав 240, що дасть несповна один звинайний том „Етноґрафічного Збірника". Крім того записав він 35 пісень, між тим 15 колядок, які етноґрафічна комісия задумує видати окремим томом

і яких має вже більше число в себе. Надто звертав він увагу на народню медицину і народні віруваня, та записав одних і других по кілька соток.

Д. Лука Гарматій, учитель в Головах, робив записки в трьох селах; Головах, Красноїли і Ростоках, в Косівськім повіті. Опирав ся він також на вказівках етноґрафічної комісиї; не міг одначе вичерпати всїх рубрик при записуваню до кінця серпня, коли предкладав справоздане, і поробив записки тільки з отсих віддїлів, які подаємо низше, а дальші записки буде продовжувати зимою. Зібрав отже: Леґенд — 39, казки — 2, новелї — 2, вірувань — 21, місцевих переказів — 7, переказів про історичні особи — 1, анекдотів — 1, оповідань про чортів — 2, небилицю — 1, забави — 1, колядок — 6, пісень — 14. Разом 97 нумерів.

Д. Осип Деревянка робив записи в Будзанові, Теребовельського повіта. Він предложив етноґрафічній комісиї такі матеріяли: Казки — 3, новелї — 1, леґенди — 8, байки — 3, анекдоти — 1, оповідання про вовкулаків — 1, про опирів — 2, про відьми — 1, про хованців — 1, про страхів — 1, про мерців — 1, про чортів — 1, місцеві перекази — 2. Дальше зібрав він 58 вірувань, 5 приповідок і 9 загадок. Дальше буде продовжувати записки.

Етноґрафічна комісия просить усїх тих людий, що хотїли-б збирати які небудь етноґрафічні матеріяли, щоби звертали ся до неї впрост із усякими запитами і інформациями, які вона дуже радо подає. Зимою дуже добре збирати етноґрафічні матеріяли, бо селяне мають багато вільного часу, особливо вечерами, які можна дуже добре використати.

Товариства і інституциї,

що далї приступили до обміну виданями з Товариством.

Manchester. The Manchester Literary & Philosophical Society.

София. Ред. журн. „Нашъ Животъ“.

София. Ред. журн. „Общо Дѣло“.

София. Ред. журн. „Мисъль“.

Нові виданя Товариства.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Рік XI Кн. III. Т. XLVII. Виходять що два місяцї під редакциєю Михайла Грушевського. Львів, 1902. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Формат вел. 8⁰. Цїна 3 кор. Зміст: 1) Козак Плахта, українська народня пісня друкована в 1625 р., дра Івана Франка (з трьома фототипіями). Ст. 1—28. — 2) Угроруські духовні вірші, подав Володимир Гнатюк. (Вірші з північної Угорщини. Ч. 55—98. Забави при мерцї. Вірші з Бачки й Сриму, Ч. 99—127). Ст. 69—164. — 3) Памяти Олександра Лазаревського, написав Михайло Грушевський. Ст. 1—10. — 4) Miscellanea. а) Ким сьвідчив ся Отокар? Проба інтерпретациї оповідання Галицько-волинської лїтописи, Б. Барвінського. б) Кілька причинків до біоґрафії Юрія Гуци (Венеліна), з нагоди столїтя його уродин, подав Вол. Гнатюк. в) Шість листів пок. Ізидора Шараневича в рр. 1862—1874, подав др. І. Франко. Ст. 1—9. — 5) Наукова Хроніка: Огляд часописей за р. 1901. Часописи українсько-руські. Ст. 1—15. — 6) Бібліоґафія (рецензиї й справозданя). С. 1—46.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка, виходять у Львові що два місяцї під редакциєю Михайла Грушевського. Рік XI. Кн. IV. Т. XLVIII. Львів, 1902. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 194, вел. 8⁰. Цїна 3 кор. Зміст: 1) Причинки до історії роду Бибельських, зібрані арцибіскупом Яном Прохнїцким, подав Арістарх Крижановський, до друку приладив М. Грушевський. Ст. 1—12. — 2) Сьвятий Климент у Корсунї, причинки до

історії старорускої леґенди, написав др. Іван Франко (далї). Ст. 45—144. — 3) Miscellanea: а) До бойківського говору, подав В. Гнатюк; б) Шість листів галицьких „старорусів“ з рр. 1853—1863, подав др. І. Франко; в) Др. Остап Терлецький, некрольоґічна замітка, написав М. Грушевський. Ст. 1—15. — 4) Наукова хроніка: Огляд часописей за р. 1901. — Часописи видавані на российській Україні. Ст. 1—25. — 5) Бібліоґрафія (рецензиї й справоздання). Ст. 1 - 42.

Материяли до укр.-руської етнольоґії. Видане етноґрафічної комісиї за редакциєю. Хв. Вовка. Т. V. Гуцульщина. Написав проф. Володимир Шухевич. Трета часть. У Львові, 1902. З друкарнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 256, 8⁰. Цїна 6 кор. Зміст: 1) Родини. Ст. 1—10. — 2) Гуцульське весїля. Ст. 11—68. — 3) Гуцульські струменти. Ст. 69—77. — 4) Гуцульські танцї Ст. 78 - 80. — 5) Гуцульські піснї. Ст. 81—240. 6) Смерть. Ст. 241—255.

Жерела до істориї України-Руси. Видає Археоґрафічна Комісия Наукового Товариства імени Шевченка. Том V. Материяли до історії Галичини. Зібрав і впорядкував Стефан Томашівський. Том II. Акти з р. 1649 - 1651. У Львові, 1901. Накладом Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. LII+356 вел. 8⁰. Цїна 4 коронї. Зміст: 1) Погляд на стан людности Львівської землї в половинї XVII ст. Ст. I—LII. — 2) Акти. Ст. 1—300. 3) Показчик. Ст. 301 до 342. — 4) Зміст. Ст. 343—354.

Збірник фільольоґічної секциї Наукового Товариства імени Шевченка. Т. V. Про говор галицких Лемків. Написав Іван Верхратский. У Львові, 1902. Накладом Товариства. З печатнї Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 490, 8⁰. Цїна 6 корон.

Хроніка укр.-руського Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові. 1902, сїчень-цьвітень. Вип. II. Ч. 10. З друкарнї Наук. Товариства ім. Шевченка. Ст. 40, 8⁰. Цїна 30 сот. Зміст: Загальні Збори. — Засїданя секций. (Др. І. Франко — Причинки до історії польської суспільности на Українї. М. Грушевський — Чи маємо автентичні грамоти князя Льва? С. Томашівський — Київська козаччина 1855 р. М. Галущинський — Меморіял в оборонї прав православних і дисидентів із часів 4-лїтнього сойму. Хв. Вовк — Магдаленське майстерство на Українї. Ю. Кміт — З сільських від-

носин у Галичині в середині XIX в. С. Томашівський — Погляд на стан залюдненя Львівської землї в половинї XVII в. Др. І. Франко — Сьв. Климент у Херсонї. М. Зубрицький — Причинки до історії народного шкільництва. Др. І. Франко — Посмертні праці М. Дикарева. В. Гнатюк — Галицько-руські народні леґенди. І. Верхратський — Говір галицьких Лемків. В. Гнатюк — Угро-руські духовні вірші. Др. В. Левицький — Матеріяли до термінольоґії математичної і фізичної. Др. М. Кос — Про очні хороби новобранців у трилїтнім періоді). — Засїданя комісий. — Участь Товариства в ювилею „Историко-филолог. Общества у Харкові. — Справоздане з етноґрафічної експедициї. — Товариства й інституциї, що дальше приступили до обміни виданями з Товариством. — Нові видання Товариства.

Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Jhgg. 1902. Heft I. N. 9. Львів, 1902. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 52, вел. 8⁰. Ціна 1 корона. Зміст: Rechenschaftsbericht der Gesellschaft für das Jahr 1900. — Thätigkeit des Ausschusses. — Thätigkeit der Sectionen und Commissionen. — Wirkliche Mitglieder. — Mitglieder der Commissionen. — Personal der Gesellschaft. — Verzeichnis der Institutionen, welche ihre Publicationen mit der Gesellschaft im Jahre 1901 ausgetauscht haben. — Stand der Bibliothek. — Stand des Museums. — Kosten der wissenschaftlichen Publicationen. — Cassabericht.

Лїтературно-науковий Вістник (наукова частина).

V книжка (за май):

Михайло П. Старицький (з портретом), Івана Франка (далї буде).

Наші театральні новини. Допис із Київа, В. Мировця.

В справі народного язика, Івана Верхратського.

Хронїка і біблїоґрафія.

VI книжка (за червень):

В справі народного язика, Ів. Верхратського.

Михайло П. Старицький, Ів. Франка (конець буде).

Теорія і практика.

Наукові листки:
IV. Звідки взяла ся нафта? Ф. К.
Хроніка і бібліоґрафія.

VII книжка (за липень):

На новий шлях, Педаґоґа.
Михайло П. Старицький, Ів. Франка (конець).
Наукові листки:
V. Вулькани, Ів. Раковського.
VI. Виклади проф. Масарика в Чікаґо, Ів. Франка.
VII. Столітні роковини уродин І. Лєнрота, В.
Хроніка і бібліоґрафія.

VIII книжка (за серпень):

Дмитро Маркович. Літературна характеристика С. Волоха.

Раси Европи і їх історичні взаємини, Дра Владислава Олехновича. Переклав В. Г.

I. Арийське питанє з точки погляду фільольоґії і історії (далї буде).

Із славянських літератур. Огляд за рік 1901:

I. Болгарська література в р. 1901. Перек. Остапа Луцького.

Новини нашої літератури:

I. Вік 1798—1898, Івана Франка.

II. Палїй, воскреситель правобережної України. Історичне оповідання, Вільхівського.

Уряд і горілчана монополїя, В. Мировця.

Хроніка і бібліоґрафія.

Відбитки:

Др. І. Франко, Козак Плахта. Українська народня пісня друкована в польській брошурі з р. 1625. (Відбитка з „Записок" т. XLVII). Львів, 1902. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 28, 8⁰ (з фотоґр. внимком пісні). Ціна 30 сот.

Др. Володимир Левицкий. Материяли до фізичної терминольоґії. Часть четверта. (Відбитка зі Збірника мат.-прир.-лїкар-

ської секциї, т. VIII, кн. 2.) Львів, 1902. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 12, 8°. Ціна 15 сот.

Др. Володимир Левицкий. Материяли до математичної термінольоґії. (Відбитка зі Збірника мат.-прир.-лїкарської секциї, т. VIII, вип. 2.) Львів, 1902. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 33, 8°. Ціна 35 сот.

Ольга Кобилянська, Земля. Повість. Львів, 1902. Видане редакциї Літ. Наук. Вістника. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 287. 8°. Ціна 2·40 кор.